نامه به سردبیر

واکسیناسیون کرونا ویروس ۲۰۱۹ (کووید-۱۹): اولویت داشتن افراد مبتلا به اختلالات روانشناختی

تاریخ دریافت: ۱۳۹۹/۱۲/۷
تاریخ پذیرش: ۱۳۹۹/۱۲/۹
[نشر الکترونیک پیش از انتشار- ۱۳ اسفند ۹۹]
نشریه پایش: ۲۴۵- ۲۴۳: (۲)۲۰؛ ۱۴۰۰

سردبیر محترم

در دسامبر سال ۲۰۲۰ کمیته مشورتی واکسیناسیون کرونا ویروس ۲۰۱۹ اولویت‌بندی اختصاصی برای واکسن‌های شرکت فایزر-بیونت (Pfizer–BioNTech) و مدرنا (Moderna) که سطح ایمنی ۹۵٪ و قابل قبولی را در مقابله با ویروس کووید-۱۹ ایجاد می‌کنند، طراحی کرد [۱]. با این اوصاف در مسابقه جهانی برای ساختن، خریدن و زدن واکسن‌های ایمن و کارآمد هنوز چالش-های زیادی وجود دارد که باید برطرف گردد. یکی از این موارد کمبود اولیه دوزها و ملاحظات اخلاقی مرتبط با اینکه چه گروه‌های دارای اولویت برای واکسیناسیون قرار دارند، است [۲]. اخیراً آکادمی ملی علوم، مهندسی و پزشکی ایالات متحده آمریکا (National Academies of Sciences, Engineering, and Medicine) چارچوبی اخلاقی برای توزیع عادلانه واکسن ویروس کووید-۱۹ تدوین کرده است [۳].

[Downloaded from payeshjournal.ir on 2026-10-12]
[DOR: 20.1001.1.16807626.1400.20.2.9.6]
[DOI: 10.52547/payesh.20.2.243]

سازمان سلامت جهان به عنوان نهاد رسمی دیگر قوانینی مشابه در رابطه با اولویت‌بندی گروه‌ها برای دریافت واکسن ویروس کووید-۱۹ پیشنهاد داده که شامل سه اصل اخلاقی مهم است:

۱) واکسن باید ضمن داشتن کمترین آسیب جسمانی ، سود مالی لازم را در بر داشته باشد: یک واکسن مؤثر باید منجر به کاهش مرگ، بیماری و مشکلات اقتصادی و اجتماعی شود. ۲) اولویت دادن به جمعیت‌هایی آسیب‌پذیر: برخی از گروه‌ها به علت سن، شغل، وضعیت پزشکی، اقتصادی و اجتماعی در معرض خطر بیشتری قرار دارند. ۳) احترام گذاشتن به افراد نیازمندی که در اولویت زدن واکسن قرار گرفته‌اند: افرادی که به علت نابرابری و آسیب‌پذیری با موانع دسترسی به واکسن مواجه می‌شوند، باید مشمول یک فرصت واکسیناسیون عادلانه شوند [۴]. بررسی‌های صورت گرفته طی شیوع کرونا ویروس ۲۰۱۹ نشان داده اند افراد مبتلا به بیماری‌های مزمن و روانشناختی جزو گروه‌های آسیب‌پذیر در مقابل با کرونا ویروس ۲۰۱۹ هستند و در معرض خطر بیشتری برای ابتلا و مرگ ناشی از ویروس کووید-۱۹ قرار دارند [۵-۶]. بدین منظور ضروری است افراد دارای بیماری‌های مزمن (مانند سرطان، دیابت، نارسایی کلیوی، قلبی-عروقی، ایدز)، سالمندان، افراد مبتلا به بیماری‌های روانی و کادر درمان به علت اینکه در خطر ابتلا و مرگ ناشی از ویروس کووید-۱۹ قرار دارند، باید جزو اولین گروه‌ها دریافت کننده واکسن کرونا ویروس ۲۰۱۹ باشند [۷]. حتی قبل از همه‌گیری ویروس کووید-۱۹ نیز میزان مرگ و میر افراد مبتلا به بیماری‌های روانی شدید مانند اسکیزوفرنی، افسردگی اساسی، اضطراب و اختلال دوقطبی در مقایسه با جمعیت عمومی دو تا سه برابر بوده است، همین موضوع امید به زندگی این افراد را ۱۰الی۲۰ سال کاهش می‌دهد که علت آن بیشتر به مشکلات جسمانی و ضعف سیستم ایمنی بر میگردد [۸]. شواهدی وجود دارد افراد دارای اختلالات روانشناختی مزمن در آینده ممکن است دچار بیماری‌های جسمی گوناگونی مانند آلزایمر، دیابت، مشکلات تنفسی و قلبی-عروقی شوند. از طرفی دیگر، اضافه وزن و چاقی که با مرگ و میر ناشی از ویروس کووید-۱۹ ارتباط معنادار دارند، چهار برابر در افراد مبتلا به اسکیزوفرنی و دو برابر در اختلال افسردگی و دوقطبی بیشتر است [۹].

بررسی‌های صورت گرفته حاکی از آن است که افراد مبتلا به بیماری‌های روانی ممکن است در فرآیند واکسیناسیون کمتر مورد توجه قرار بگیرند [۷]. با این اوصاف در چند ماه گذشته سیستم مراقبت‌های بهداشتی ایالات متحده آمریکا تلاش گسترده‌ای کرده است تا بصورت لجستیکی که هنوز تمام جزئیات آن مشخص نیست؛ واکسن ویروس کووید-۱۹ را به صورت عادلانه در میان مردم پخش نماید [۳]. در همین راستا، وانگ و همکاران در پژوهشی ۶۱ میلیون بیمار در ۳۶۰ بیمارستان ایالات متحده آمریکا را مورد بررسی قرار دادند. یافته‌های به دست آمده نشان داد افرادی که اخیراً مبتلا به اختلالات اسکیزوفرنی، دوقطبی، افسردگی اساسی و نقص‌توجه/ بیش‌فعالی شده‌اند در معرض خطر بیشتری برای ابتلا و مرگ ناشی از ویروس کووید-۱۹ قرار داشتند. همچنین پس از کنترل سن، جنسیت و قومیت نشان داده شد که افراد مبتلا به بیماری‌های روانی بیشترین آسیب را در دوران شیوع کرونا ویروس ۲۰۱۹ تجربه کردند [۶]. در مطالعه‌ای دیگر، نمانی و همکاران به بررسی ارتباط بیماری‌های روانی با میزان مرگ و میر ناشی از ویروس کووید-۱۹ پرداختند. در این پژوهش ۴۵ بیمار مبتلا به اختلالات اسکیزوفرنی، خلقی و اضطراب مورد بررسی قرار گرفتند. نتایج به دست آمده نشان داد میزان مرگ و میر بیماران مبتلا به اختلالات روانشناختی در مقایسه با جمعیت عمومی به میزان قابل توجهی بالاتر بود [۵].

سازمان‌های مردم نهاد، بهزیستی، سازمان نظام روانشناسی و مشاوره کشور می‌توانند در شناسایی افراد دارای بیماری‌های روانی نقش مهمی ایفا نمایند. از آنجایی که افراد دارای اختلالات روانشناختی ممکن است در پناه‌گاه‌ها، مؤسسات خیریه و بهزیستی به صورت گروهی زندگی کنند بیشتر در خطر ابتلا به کرونا ویروس ۲۰۱۹ قرار دارند. این وظیفه روانشناسان و روانپزشکان است که طی قرنطینه خانگی، فاصله‌گذاری اجتماعی و همه-گیری ویروس کووید-۱۹ از بیماران مبتلا به اختلالات روانشناختی حمایت کنند تا کمترین آسیب را متحمل شوند. در حال حاضر نیز زدن واکسن ایمن و کارآمد می‌تواند برای افراد مبتلا به بیماری‌های روانی مثمر ثمر واقع شود و از مرگ بسیاری از این افراد جلوگیری نماید. از آنجایی که واکسیناسیون سراسری در داخل کشور ایران از ۲۱ بهمن سال ۱۳۹۹ با اولویت کادر درمانی شروع شده است، لازم است در برنامه‌ریزی‌های آینده پیرامون واکسن کووید-۱۹ در کنار سالمندان و افراد مبتلا به بیماری‌های مزمن، بیماری‌های روانی که در یکسال گذشته گسترش چشمگیری نیز داشته است؛ بیشتر مورد توجه قرار گیرند.

[Downloaded from payeshjournal.ir on 2026-10-12]
[DOR: 20.1001.1.16807626.1400.20.2.9.6]
[DOI: 10.52547/payesh.20.2.243]

با تقدیم احترام

فرزین باقری شیخانگفشه: دانشجوی دکتری تخصصی روان‌شناسی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه تربیت مدرس، تهران، ایران
farzinbagheri@modares.ac.ir

منابع

1. Dooling K, McClung N, Chamberland M, Marin M, Wallace M, Bell BP, Lee GM, Talbot HK, Romero JR, Oliver SE. The Advisory Committee on Immunization Practices' Interim Recommendation for Allocating Initial Supplies of COVID-19 Vaccine -United States, 2020. Morbidity and Mortality Weekly Report 2020;69:1857-1859
2. De Hert M, Mazereel V, Detraux J, Van Assche K. Prioritizing COVID-19 vaccination for people with severe mental illness. World Psychiatry 2021; 20:54-55
3. National Academies of Sciences, Engineering, and Medicine. Framework for equitable allocation of COVID-19 vaccine. 1st Edition, The National Academies Press: Washington DC, 2020
4. Emanuel EJ, Persad G, Kern A, Buchanan A, Fabre C, Halliday D, Heath J, Herzog L, Leland RJ, Lemango ET, Luna F. An ethical framework for global vaccine allocation. Science 2020; 369:1309-1312
5. Nemani K, Li C, Olfson M, Blessing EM, Razavian N, Chen J, Petkova E, Goff DC. Association of psychiatric disorders with mortality among patients with COVID-19. JAMA Psychiatry 2021. doi:10.1001/jamapsychiatry.2020.4442
6. Wang Q, Xu R, Volkow ND. Increased risk of COVID19 infection and mortality in people with mental disorders: analysis from electronic health records in the United States. World Psychiatry 2021; 20:124-130
7. Miles LW, Williams N, Luthy KE, Eden L. Adult vaccination rates in the mentally ill population: an outpatient improvement project. Journal of the American Psychiatric Nurses Association 2020; 26:172-180
8. Li L, Li F, Fortunati F, Krystal JH. Association of a prior psychiatric diagnosis with mortality among hospitalized patients with Coronavirus disease 2019 (COVID-19) Infection. JAMA Network Open 2020; 3: e2023282
9. De Hert M, Cohen DA, Bobes J, Cetkovich-Bakmas M, Leucht S, Ndetei DM, Newcomer JW, Uwakwe R, Asai I, Möller HJ, Gautam S. Physical illness in patients with severe mental disorders. II. Barriers to care, monitoring and treatment guidelines, plus recommendations at the system and individual level. World Psychiatry 2011; 10:138-151

[Downloaded from payeshjournal.ir on 2026-10-12]
[DOR: 20.1001.1.16807626.1400.20.2.9.6]
[DOI: 10.52547/payesh.20.2.243]